

Л.Д. ЮРЧАК

Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України
Україна, 01014 м. Київ, вул. Тімірязєвська, 1

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ "ФІТОПАТОГЕННІ БАКТЕРІЇ. ФІТОНЦИДОЛОГІЯ. АЛЕЛОПАТІЯ"

Минуло 15 років після проведення останньої конференції з питань фітонцидів, бактеріальних хвороб та алелопатії (м. Львів). І ось, нарешті, науковці України проявили ініціативу щодо відродження доброї традиції — спілкування вчених-однодумців, і з 4 по 6 жовтня 2005 р. у м. Києві відбулася чергова міжнародна конференція, присвячена зазначеним вище аспектам. Її організаторами стали дві установи Національної академії наук України — Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного і Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка, а також Національний аграрний університет Кабінету Міністрів України, Державний агроекологічний університет Міністерства аграрної політики України та Товариство мікробіологів України (ТМУ).

Усі три напрями, представлені на конференції мають давню історію. Бурхливий розвиток фітобактеріології, фітонцидології та алелопатії у колишньому Радянському Союзі припадає на другу половину ХХ століття. Саме в цей період сформувалися широкі відомі наукові школи під керівництвом видатних українських учених: Віктора Григоровича Дрободька (фітонцидологія), Клавдії Гнатівни Бельтюкової (бактеріози рослин), Андрія Михайловича Гродзінського (алелопатія). Спочатку ці напрями розвивалися самостійно (про що свідчать матеріали конференцій та симпозіумів), а згодом їх було об'єднано для вирішення спільних проблем, пов'язаних з функціонуванням рослин, взаємодією їх виділень з мікроорганізмами,

іншими рослинами, мікрофауною, а також з впливом екологічних та антропогенних факторів.

У галузі досліджень з фітонцидології та алелопатії Україна посідає одне з провідних місць у світовій науці.

У роботі конференції взяли участь 194 науковці — представники 65 наукових, науково-виробничих установ та навчальних закладів України, Росії, Білорусі, Молдови, Грузії, Литви, Казахстану та Придністров'я.

Під час конференції працювали дві секції: "Фітопатогенні бактерії" і "Фітонцидологія та алелопатія". На пленарному засіданні було заслухано 4 доповіді, на секційних — 54.

Після відкриття конференції і вступного слова директора Інституту мікробіології та вірусології ім. Д.К. Заболотного (ІМВ), член-кореспондента НАН України В.С. Підгорського, на пленарному засіданні було представлено такі доповіді:

1. Р.І. Гвоздяка — "Перспективи дослідження фітопатогенних бактерій".

2. А.С. Бондаренка — "Методологія, підсумки та перспективи досліджень антибіотиків вищих рослин, проведених в ІМВ НАН України".

3. С.М. Вигери — "Фітонцидологія, стан і перспективи розвитку".

4. Л.Д. Юрчак — "Алелопатія: ретроспективний погляд, сучасний стан і перспективи досліджень".

Тематика секції "Фітопатогенні бактерії" (ФБ) включала такі напрями: бактеріальні хвороби, біологічні властивості ФБ, методи боротьби з хворобами, молекулярно-біоло-

гічні механізми дії рослин на ФБ, генетичні властивості ФБ і їхніх фагів.

На секції "Фітонцидологія та алелопатія" було представлено 10 усних та 12 стендових доповідей, які містили цікаві дані з антимікробної активності екстрактів з нетрадиційних плодово-ягідних культур, фітофунгіцидів проти збудників хвороб картоплі, проти-грибних властивостей фітопрепарату "Цербідену", сапонінів, а також відомості щодо порівняльних властивостей гальмувальної дії ефірних олій *Lavandula angustifolia* та *Salvia officinalis*, фітонцидної активності *Pinus kochiana* залежно від метеоумов.

Широке коло питань було висвітлено в доповідях, присвячених алелопатичним аспектам: впливу мікробних авермектинів на культуру огірка в умовах закритого ґрунту; алелопатичній активності бур'янів, представників газонних трав роду *Festuca*, абрикоса (*Armeniaca vulgaris* Lam.), 5 видів роду *Calendula*, культурних злаків тощо, а також питанням взаємодії рослин і мікроорганізмів, водних рослин і спірохет та деяким іншим. Розглянуто також причини ґрунтовтоми під бузком з колекцій НБС ім. М.М. Гришка та під томатами; можливість використання калусних тканин для отримання біологічно активних сполук тощо.

Конференція показала, що незважаючи на всі труднощі, українські вчені продовжують підтримувати високий рівень науко-

вих досліджень. Представлені наукові здобутки в галузі фітобактеріології, алелопатії та фітонцидології мають не тільки важливе практичне значення, це великий внесок у розвиток фундаментальної науки.

На конференції наголошувалося на необхідності посилення робіт з вивчення гербіцидних властивостей бур'янів, взаємовідношень між культурними і дикорослими рослинами та фітопатогенами, а також з дослідження алелопатичних властивостей гідрофітів, трансгенних рослин тощо.

Учасники конференції схвалили роботу форуму і зазначили необхідність і важливість спілкування, обміну досвідом, координації наукових досліджень. Передбачається, що конференції відбуватимуться через 4 роки.

Робота конференції завершилася спеціалізованою екскурсією по експозиціям Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка, яка залишила незабутнє враження в екскурсантів.

Матеріали конференції опубліковано в таких виданнях:

1. Фітопатогенні бактерії. Фітонцидологія. Алелопатія: Тези доповідей. — К., 2005. — 120 с.
2. Фітопатогенні бактерії. Фітонцидологія. Алелопатія: Зб. статей учасників Міжнародної наукової конференції (Київ, 4—6 жовтня 2005 р.) — К., 2005. — 341 с.